

sygn. akt XXIV Ns 23/20

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2020 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIV Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Jacek Tyszka

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Rzeszotarska

po rozpoznaniu 5 maja 2020 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z wniosku P. T.

z udziałem (...) sp. z o.o. w W.

o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. zasądzić od P. T. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 257 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

XXIV Ns 23/20

UZASADNIENIE

Pismem z 4 maja 2020 roku wnioskodawca P. T. w trybie art. 111 ust. 1 ustawy kodeks wyborczego wniósł o:

1. zakazanie uczestnikowi (...) sp. z o.o. w W. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat wnioskodawcy jako kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jakoby uczestnik organizował debatę z udziałem wszystkich kandydatów 1 maja 2020 roku, na którą to debatę wnioskodawcy nie zaproszono,
2. zakazanie uczestnikowi – wydawcy (...) sp. z o.o. w W. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat wnioskodawcy jako kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jakoby uczestnik organizował „debatę z kandydatami, którzy zgodzili się wziąć w niej udział”, gdy tymczasem wnioskodawca kilkakrotnie informował uczestnika o chęci uczestnictwa w debacie, co pozostało bez odpowiedzi uczestnika,
3. zakazanie uczestnikowi – wydawcy (...) sp. z o.o. w W. rozpowszechniania nieprawdziwych informacji na temat wnioskodawcy jako kandydata na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jakoby uczestnik przeprowadził wywiady z wszystkimi kandydatami na urząd Prezydenta RP (z wyłączeniem A. D.), co wprowadzało w błąd czytających wskazując, że w wyborach bierze udział 6 kandydatów, tj. M. B., S. H., R. B. (1), K. B., A. D. i W. K., przy pominięciu wnioskodawcy,
4. nakazanie uczestnikowi postępowania – wydawcy (...) sp. z o.o. w W. sprostowania nieprawdziwych informacji dotyczących wnioskodawcy, skutkujących naruszeniem jego czci, o treści: Spółka (...) sp. z o.o. w W. wydawca (...), oświadcza, że nieprawdziwa jest informacja zawarta w materiale opublikowanym 26 kwietnia 2020 roku, o godz. 14.37, na stronie internetowej (...), dotycząca organizacji „debaty wszystkich kandydatów”. Informujemy, iż z powodu umyślnego pominięcia Pana P. T. kandydat na Prezydenta RP nie został zaproszony do udziału w debacie”.

Sprostowanie powinno być umieszczone na stronie głównej portalu (...) od chwili wykonania orzeczenia do 10 maja 2020 r., godz. 23.59 w formie wyskakującego okienka po wejściu na stronę, napisane wyraźną czcionką minimum 16, z zastosowaniem widocznego odstępu pomiędzy wierszami, bez jakichkolwiek komentarzy, uzupełnień, czy odniesień do jego treści, a także na profilu (...) (...), w formie przypiętego posta wraz ze zdjęciem wnioskodawcy w terminie 12 godzi od wydania orzeczenia w sprawie;

5. nakazanie uczestnikowi postępowania – wydawcy (...) sp. z o.o. w W. przeproszenia wnioskodawcy za podanie nieprawdziwych informacji skutkujących naruszeniem jego czci, poprzez zamieszczone i utrzymanie do 10 maja 2020 r., godz. 23.59 przeprosin na stronie głównej portalu (...) w formie wyskakującego okienka po wejściu na stronę, napisanego wyraźną czcionką minimum 16, z zastosowaniem widocznego odstępu pomiędzy wierszami, bez jakichkolwiek komentarzy, uzupełnień, czy odniesień do jego treści, na profilu (...) (...), w formie przypiętego posta wraz ze zdjęciem wnioskodawcy w terminie 12 godzin od wydania orzeczenia w sprawie o treści: Spółka (...) sp. z o.o. w W., wydawca (...), przeprosza kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej P. T. za celowe pomijanie jego kandydatury w naszych artykułach, a także insynuowanie, jakoby nie był on kandydatem na Prezydenta RP w wyborach zarządzonych na 10 maja bieżącego roku”;

6. zasądzenia od uczestnika na rzecz Fundacji Instytut (...) w Ł. kwoty 100 000 zł z przeznaczeniem na szerzenie postaw obywatelskich i demokratycznych,

7. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że jest kandydatem na urząd Prezydenta RP w wyborach odbywających się w bieżącym roku. W czasie kampanii wyborczej, 26 kwietnia 2020 roku, na stronie (...), uczestnik sformułował wypowiedzi na temat wnioskodawcy jako kandydata, że w wyborach bierze udział 6 kandydatów, pośród których nie wymieniono wnioskodawcy, co wprowadziło czytelników w błąd. Nadto uczestnik opublikował nieprawdziwą informację, że organizuje debatę wszystkich kandydatów na Prezydenta RP, którzy wyrazili zgodę na udział w debacie, a tymczasem wnioskodawcy na tę debatę nie zaproszono, a jego starania o wzięciu udziału pominięto milczeniem.

(...) sp. z o.o. w W. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania. Wskazał, że sporny materiał nie miał charakteru agitacji wyborczej. Podniósł, że publikacja została przygotowana z należytą starannością i nie zawierała informacji nieprawdziwych.

Sąd ustalił, co następuje.

P. T. jest kandydatem na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na 10 maja 2020 roku (niesporne).

(...) sp. z o.o. w W. jest wydawcą, m. in. portalu (...) pl. (...) tymże portalu, 26 kwietnia 2020 roku, ukazał się tekst zatytułowany „(...)”. W treści publikacji napisano: (...) Udział potwierdzili już M. B., R. B. (1), K. B., S. H. i W. K.. Wszystko na żywo, dostępne dla wszystkich. Serdecznie zapraszamy na (...) (...) N.”, podczas którego przez pięć tygodni rozmawialiśmy ze wszystkimi pretendencjami do Pałacu Prezydenckiego (zobacz zapisy rozmów z: K. B., R. B. (2), S. H., M. B. i W. K.). Odmówił nam jedynie A. D., ale zaproszenie na debatę wszystkich kandydatów jest dla pana prezydenta nadal otwarte”.

Pełnomocnika Komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta RP P. T. - Ł. P. dwukrotnie zwracał się do (...) sp. z o.o. w W. o umożliwienie wnioskodawcy udziału w debacie organizowanej przez redakcję (...), co zostało pozostawione bez odpowiedzi (niesporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wydruku publikacji „(...)” ze strony (...), kopii uchwały nr (...) Państwowej Komisji Wyborczej i kopii korespondencji pełnomocnika wyborczego wnioskodawcy kierowanej do

uczestnika. Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im waloru wiarygodności. Okoliczności faktyczne sprawy nie były zresztą w istocie sporne pomiędzy stronami.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z 5 stycznia 2011 roku kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 nr 754 t.j., ze zm., dalej jako kodeks wyborczy), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z 26 stycznia 1984 roku prawo prasowe, materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Uwzględnienie wniosku opartego na art. 111 § 1 kodeksu wyborczego wymaga zatem wykazania przez wnioskodawcę spełnienia następujących przesłanek:

1. wnioskodawca jest legitymowany czynnie do złożenia wniosku (jest kandydatem lub pełnomocnikiem wyborczym zainteresowanego komitetu wyborczego),
2. uczestnik postępowania rozpowszechnia, na przykład w prasie, informacje dotyczące kandydata w okresie kampanii wyborczej,
3. informacje, o których mowa wyżej są nieprawdziwe,
4. publikacja tych informacji ma na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników, czyli że są formą agitacji wyborczej.

Jeżeli którakolwiek z tych przesłanek nie jest spełniona, protest wyborczy nie może zostać uwzględniony.

Z brzmienia art. 111 § 1 kodeksu wyborczego wynika, że wniosek wyborczy może dotyczyć rozpowszechniania materiałów wyborczych, w szczególności plakatów, ulotek i haseł, a także wypowiedzi lub innych form prowadzonej agitacji wyborczej. Z uwagi na użycie sformułowania „w szczególności” katalog materiałów wyborczych podlegających ocenie jest otwarty, istotne jest tylko, aby chodzi o przekaz, który ma charakter agitacji wyborczej.

Przepis art. 109 § 1 kodeksu wyborczego zawiera legalną definicję materiału wyborczego. W orzecznictwie zauważa się, że pojęcie materiałów wyborczych określone jest w sposób niewyczerpujący. Określa, że są nimi w szczególności plakaty, ulotki i hasła. Z całą pewnością należą do nich także tzw. billboardy oraz wszelkie napisy, informacje, komunikaty, apele. Nadto chodzi tu o tego rodzaju wypowiedzi, które mają charakter agitacji wyborczej, a więc są umieszczane z uwagi na trwającą kampanię wyborczą i pozostają w związku z aktem wyboru, czy też umieszczane są w celu wpłynięcia na wynik głosowania. Należy przyjąć, że art. 109

§ 1 kodeksu wyborczego daje wyraz szerokiemu rozumieniu pojęcia materiałów wyborczych. Nawiązuje do poglądów ugruntowanych w literaturze na podstawie dotychczasowych regulacji tej materii, uznających za materiał wyborczy nie tylko wypowiedzi osób zaangażowanych w kampanię wyborczą, ale również wszelkie publikacje prasowe, ulotki, plakaty, hasła i inne formy wypowiedzi mogące mieć wpływ na wynik wyborów. Pogląd ten jest ugruntowany również w orzecznictwie sądowym (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10 listopada 2006 r., I ACz 872/06, OSA 2006, nr 4, poz. 26, B. Banaszak, Kodeks wyborczy. Komentarz, Warszawa 2015).

Agitacja wyborcza może mieć także charakter negatywny, to jest polegać na zniechęcaniu do głosowania na określone osoby czy partie działające przez komitety wyborcze. Mieści się to w szerokim pojęciu „głosowania w określony sposób”, o jakim mowa w art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Ponadto takie rozumienie przepisu odpowiada potrzebom wynikającym z kształtu kampanii wyborczych, w ramach których znaczna część aktywności skierowana jest na przypisanie przeciwnikom negatywnych zachowań czy właściwości. Przy odmiennym rozumieniu, ochrona w trybie wyborczym przewidziana w art. 111 kodeksu byłaby niepełna.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy należało zauważyć, że sporny materiał został udostępniony publicznie, a mianowicie na stronie internetowej wydawanej przez uczestnika. Zawarte w nim treści pozostawały w związku z aktem wyboru, gdyż odnosiły się do kandydatów w wyborach Prezydenta RP zarządzonych na 10 maja 2020 roku, a zatem również do wnioskodawcy jako kandydata w tych wyborach. Tekst miał charakter wyborczy, gdyż dotyczył poglądów kandydatów, ich stanowiska w sprawach, jak to ujęto w tekście „najistotniejszych dla Polski”. Przedmiotowy materiał prasowy miał zatem cechy agitacji wyborczej w rozumieniu kodeksu wyborczego.

Legitymacja czynna wnioskodawcy, jako kandydata na urząd prezydenta, do wystąpienia o ochronę z art. 111 kodeksu wyborczego nie budziła wątpliwości.

Warunkiem udzielenia ochrony w trybie art. 111 kodeksu wyborczego jest m. in. spełnienie przesłanki nieprawdziwości informacji, zawartej w wypowiedzi. Badaniu w trybie wyborczym podlegają jedynie konkretne informacje, które podlegają weryfikacji pod kątem zgodności z faktami.

Z treści wniosku wynikało, że wnioskodawca ocenił, że poddany ocenie Sądu tekst zawiera nieprawdziwą informację, że wnioskodawca nie jest kandydatem, gdyż jako kandydatów wymieniono inne niż on osoby. A nadto, że nie wyraził woli udziału w debacie kandydatów organizowanej przez uczestnika, pomimo dokładnie odwrotnego stanowiska wnioskodawcy zakomunikowanego uczestnikowi.

W świetle art. 111 § 1 kodeksu wyborczego i art. 6 k.c. to wnioskodawca powinien udowodnić, że uczestnik podał informacje nieprawdziwe. Mając na uwadze treść spornej publikacji należało uznać, że nie zawierała ona informacji nieprawdziwych. Z publikacji nie wynikało, że w wyborach bierze udział tylko szóstka kandydatów, a zatem, że wnioskodawca nie kandyduje. W publikacji padły nazwiska sześciu kandydatów, ale z jej treści i kontekstu nie dało się w sposób uprawniony wyprowadzić wniosku, że byli to jedyni kandydaci na urząd Prezydenta RP. Wymieniono bowiem tylko kandydatów cieszących się notowanym poparciem wyborców, a pominięto takich, których poparcie jest znikome, praktycznie niemierzalne i przeważnie niemierzone.

W spornej publikacji wskazano, że w debacie wezmą udział wszyscy kandydaci, którzy wyrażą na to zgodę, ale nie sposób było tych słów rozumieć inaczej, niż tak, że wyrazić zgodę będą mogli tylko ci kandydaci, którzy zostali zaproszeni. Nie można było oceniając publikację obiektywnie i rzeczowo uznać, że sugerowała ona, jakoby wnioskodawca odmówił udziału w debacie. Wyraźnie napisano, że udziału odmówił jedynie A. D..

W spornej publikacji napisano faktycznie, że redakcja rozmawiała z wszystkimi pretendenciami do Pałacu Prezydenckiego. Literalnie odczytując ten fragment można byłoby uznać, że daje on podstawę do przyjęcia, że wnioskodawca nie kandyduje. Ale przepis art. 111 kodeksu wyborczego dotyczy nie literalnego, a rzeczywistego odczytania przekazywanych w toku kampanii informacji. Każdy tekst musi być czytany ze zrozumieniem, w określonym okolicznościami jego ukazania się kontekście, przy uwzględnieniu kręgu odbiorców, do których został adresowany. Biorąc pod uwagę te kryteria lektury publikacji poddanej ocenie, Sąd nie miał żadnych wątpliwości, że

do czytelnika nie przekazano informacji, że wnioskodawca nie był i nie jest kandydatem, albo, że odmówił rozmowy. Z omawianego fragmentu materiału prasowego wynikało jedynie, że redakcja rozmawiała z wszystkimi kandydatami, których uważa za poważnych pretendentów do urzędu. Czterech pozostałych kandydatów redakcja przemilczała, do czego miała pełne prawo.

Podsumowując należało uznać, że wnioskodawca nie wykazał zaistnienia przesłanki ochrony w trybie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego w postaci przekazania nieprawdziwej informacji o wnioskodawcy jako kandydacie w wyborach.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należało, że złożony przez P. T. wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie i podlegał oddaleniu, w związku z czym Sąd orzekł jak w punkcie 1. postanowienia.

Podstawę orzeczenia o kosztach postępowania stanowił art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 111 § 2 kodeksu wyborczego. Żądanie wnioskodawcy nie zostało uwzględnione, a jednocześnie interesy uczestników były w niniejszej sprawie sprzeczne. Na koszty uczestnika złożyły się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 240 zł (stosownie do § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokacie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) i zwrot opłaty skarbowej na pełnomocnictwie procesowym wynoszącej 17 zł, łącznie 257 zł i taką też kwotę Sąd zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika, orzekając jak w punkcie 2. postanowienia.